

Biurow Redakcji „Dziennika Polskiego”, ulica Batorska
liczba 26 (przedem Hallka 46).
Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 zł. — półrocznie
9 zł. — kwartalnie 4 zł. 80 ct. — miesięcznie
1 zł. 50 ct.
Z przesyłką pocztową w państwie Austriackim, rocznie
24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł. —
miesięcznie 2 zł.
Z przesyłką pocztową za granicę, do całych Niemiec
rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek 50 gr.,
do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie
60 franków — kwartalnie 20 franków.

Numer kosztuje 6 centów.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Telefon Redakcji 171.

DZIENNIK POLSKI

wychodzi codziennie, niewyłączając niedziel i świąt o 8. rano

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biurow Administracji „Dziennika Polskiego”, plac Mariacki
liczba 6 i 7 w domu pana Kisielewskiego, we Lwowie,
Hamurza, Frankfurta nad Menem, Berlina, Lipska,
Bazyli, Szwajcarii i Wroclawia. pp. Hasensta
et Vogler, we Wiedniu A. Oppel, R. Moos,
w Warszawie Reichman et Frandler, Biuro
annonów w Paryżu C. Adam rue des Saints
Pères.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 6 centów d. jednego
wiersza drobnym drukiem (petit).

Prywatna korespondencja i nekrologi 12 ct. od wiersza.

Drobne ogłoszenia po 1 1/2 centa od wiersza. Pomieszka-
nia i sklepy po 1 ct. od wiersza.

Reklamy w rubryce „Nadesłane” 20 ct. od wiersza.

Spór językowy.

Lwów 16. lipca.

Nas specjalnie dość mało właściwie obchodzi
spór językowy, o którym wcale pięknie i bardzo in-
teresującą broszurę napisał „pustelnik” z Emmer-
dorf, weteran walki wolnościowej z roku 1848 —
dr. Adolf Fischhof. To głównie Niemcy i Czesi
są owymi niesforami dziećmi Austrii, których
wieczne kłótnie i swary prawdziwym żalem prze-
jmują serce macierzyńskie. Mieszają się wprawdzie
do powstałej bójki także i inne od czasu do czasu
dziateczki, ale nigdy w niegrzeczności swojej nie
prowadzą do takich ekscesów, jak niestronni Niemcy
z Czechami. Myśmy też bezpośredniego udziału
w walce nie brali, nasza rola była zupełnie ob-
iektywna, a jeżeliśmy się czasem wnieśli, to tylko
na to by, z największą bezstronnością postarać się o
doprowadzenie do porozumienia i zgody. Niestety,
jak to już zwyczajnie w świecie bywa, głos nasz
przebrzmiał bez najmniejszego efektu. Niemcy i
Czesi wysłuchali admonicji, udawali często skru-
szonych i zabierali się do przeprosin, ale widocznie
złym opętani duchem, gdyż wszelkie pojednawcze
usidowania spełzły na niczem. Krok podjęty ku
pojednaniu prowadził do rozdźwięku.

Dziś także znajdujemy się Czesi i Niemcy w naj-
lepszej dysharmonii i mimo najlepszych usiłowań
z jednej i drugiej strony do zgody przyjść nie
może. Stan ten nie rychło się zmieni i pobożne
życzenie dra Fischhofa, aby narodowości zwa-
żające się nazywać, złożyły cesarzowi w dniu ju-
bilsza czterdziesto-letniego jego rządów prezent w
formie ustawy językowej, zadowalającej wszyst-
kie szczyty przedziwawskie, pozostanie prawdopodobnie
nie spełnionem. Z czyjej winy? Bezsprzecznie
niemieckiej. Nie dlatego, że Czesi bliżej z nami
spokrewnieni, nie dlatego, że są oni naszymi po-
bratniami, ani wreszcie dlatego, że razem z ich
reprezentantami zasiadają nasi reprezentanci pa-
rlamentarni na ławach prawicy izby poselskiej rady
państwa — ale dlatego, że prawda historyczna te-
go wymaga, musimy tym razem stanąć po stronie
Czechów i oświadczyć, że odpowiedzialność za
rozbiście się układów ugodowych spada teraz wy-
łącznie na Niemców. Oni odrzucili — prawie nie-
grzecznie — postawione im w formie najwłaści-
szej przez marszałka krajowego królestwa Czeskiego
propozycje ugodowe, a z zachowaniem się tego wy-
nika prawie, że głównym strażnikiem Niemców w
Czechach utrzymanie obecnego stanu naprężenia
umysłowego i wytrwanie na stopie wojennej w per-
manencji. Kłóty nas chciał pościsnąć o stroni-
czość, kłóty chciał twierdzić, że zajmujemy stano-
wisko partijne, że kierujemy się uprzedzeniem ku
Niemcom, zarzucając im tego rodzaju postępowanie,
nie, tego odsyłamy od ogólnego niedawno bro-
szurę dra Adolfa Fischhofa: „Der österreichische
Sprachzwist”. Tam znajduje każdy potwierdzenie
wyrażonego przez nas zapatrywania. A dra Fisch-
hofa chyba nikt nie będzie podejrzewał o stron-
niczość dla Czechów, on z pewnością dobrym jest
Niemcem, może je innym z najlepszych. Jemu więc
można wierzyć, jeżeli nie awalia swoich po-
bratnyców w Czechach od odpowiedzialności za
obecną stan sprawy między Niemcami a Cze-
chami.

Nie mamy potrzeby zapuszczać się w szcze-
gółowy rozbiór wszystkich poruszonej przez dra
Fischhofa myśli ugodowych. Możemy tylko zazna-
czyć, że praca jego świadczy o dokładnej znaj-
omości poruszonej przez sprawę, o głębokich a

gruntownych nad nią studiach. Gdyby wszyscy,
którzy zajmują się kwestiami narodowościowe-
mi monarchii austro-węgierskiej, a w szczególno-
ści ugodą czesko-niemiecką, po takim do niej
przystępowali przygotowaniu i z takim zaso-
bem wiedzy i wiadomości — rzecz bardzo możliwa,
że spory narodowościowe monarchii byłyby już da-
wno załagodzone. Dla tego szczerze i serdecznie
polecie możemy broszurę pana Fischhofa wszyst-
kim, którym nieobojętne są sprawy wewnętrzne
monarchii austro-węgierskiej. Nie jeden dowie się
z niej o rzeczach, o których dotychczas nie wie-
dział, a może wiedzieć nie chciał. Szczególnie
wiele pouczających rzeczy mogłoby się z niej
dowiedzieć Niemcy. Bardzo wiele bowiem mówi
autor w swojej pracy o stanowisku politycznym i
powołaniu historycznym Austrii — ale nie tam
nie słychać, ani o niemieckich podstawach,
ani o niemieckiej misji monarchii wśród ludów
pod jej berłem żyjących. Dr. Fischhof mówi na-
tomist o partycyparyzmie słowiańskim w Austrii
w przeciwstawieniu do panslawizmu w Rosji i po-
święca bardzo wiele uwagi i miejsca sprawie pod-
niesienia samowiedzy u poszczególnych szcze-
pów słowiańskich. To wszystko powinniśmy i mogliby
sobie zapamiętać Niemcy, bo to się im bardzo
dobrze przydać może.

Czy to uczynią? Sądząc po dotychczasowym
postępowaniu, trudno byłoby dać na to pytanie od-
powiedź twierdzącą. Taktyka, jaką już teraz pro-
wadzą pisma niemieckie w obec broszurę dra Fisch-
hofa, wskazuje, jak mało u nich ochoty do zgody,
jak wielkim ich zacietrzewienie się. Zdaje
się, że z wyższego politycznego nakazu wszystkie
kierujące pisma niemieckie i monitor polityczne
ani słowkiem nie wspomnieli o broszurze pana
Fischhofa i nie poświęcili jej nawet najdrobniej-
szej wzmianki, chcąc ją niejako milczeniem uśmier-
dzić. Wątpić wprawdzie należy, ażali zamiar ten się
uda. Owszem, przypuszczać można, że wszyscy, któ-
rzy serjo traktują sprawy polityczne, zechcą też
serjo wziąć pod uwagę, poruszone przez sędzi-
wego szermierza wolności sprawy, na wszelki je-
dnak wypadek jest już teraz taktyka, jaką się w o-
bec niego postępują Niemcy, dowodem, żeśmy
mieli słuszność, wyrażając wątpliwość, ażali ludy
monarchii przedłożą cesarzowi w dniu jego czter-
dziestoletniego jubileusza do sankcji upragniony
prezent.

Bank ziemski w Poznaniu.

W piątek d. 13. bm. odbyło się walne zgromadzenie poznańskiego Banku ratunkowego. Po
zagłoszeniu zebrań przez prezesa rady nadzorczej p.
Stan. Żółtowski i przedłożeniu bilansu — p. dr.
Lebicki odczytał memoriał rady nadzorczej.

W memoriale tym stwierdza rada nadzorcza,
że suma rozpisana dotąd się nie zebrała, pomimo
wszelkich wysiłków, podjętych tak przez organa
Banku, stosownie do środków rozporządzalnych, jak
i przez żyjących dla przedsiębiorstwa jednostki
zebrało się do 1. lipca r. b., w Poznaniu pod-
pisano 755 akcyj, w Galię zaś na 400. ogółem
tedy zebrano podpisów na 1155 akcyj, z których
wypłynęło gotówka do kasy 374.850 marek.

W obec takiego stanu rzeczy rada nadzorcza
i dyrekcja, chcąc, aby sprawa raz wyszła z zacy-
rowanego koła, wniosła przedewszystkiem wnios-
nie uchwały z 25. stycznia 1887, ustanawiającej
kapitał zakładowy na 3 miliony marek.

W dalszym ciągu swego memoriału, konstatuje
rada nadzorcza, że nie uroiła ani jednego grosza
na wiarę publiczną jej powierzono, a jeżeli prócz
tego nie sprawiła nic, to jedynie dlatego, że nie-
możliwych rzeczy dokonywać nie można. Niemo-
żliwym zaś nazywa w danych stosunkach ów pra-
widłowy interes, do którego przed krajem się zo-
bowiązła.

Niemoliwym jest on dlatego, że się kapitał
odpowiedni ustawić nie zebrał, że kapitał ze-
brany jest za mały, a interes, któryby na uparte-
go prowadzić można, zbyt mało byłby zyskowym, zaś
aż nadto ryzykownym, żeby Bank jako bank pra-
widłowo i przyzwoicie mógł istnieć.

To zapatrywanie odnosi rada nadzorcza szcze-
gólnie do czynności parcelacyjnych, które miały
być głównym zadaniem Banku. Nie twierdzi by-
najmniej, żeby czynności takie i interesa, miały
być wręcz niemożliwymi, owszem, ale tak jak
dyś okoliczności są, nie przedstawiają one odpo-
wiedniego materiału dla instytucji, któryby byłowy
na nich oprzeć mogła.

Myśmy — kończy rada nadzorcza — honoru
narodowego ani społeczeństwa w tę sprawę nie
angażowali, bo obiegaliśmy tylko sobie i dru-
gim, wytworzyć i rozwinąć interes, jeżeli znajdzie-
my dostateczne poparcie i stosowną porę. Honor
zadanie naszego zapatrywania, dopiero wtedy
by uciepiał, gdyby dla zadowolenia się chwi-
lowym efektem, fundusze zebrane przeważ-
czo przedję, czy później, do rąk nam najnieprzy-
chylniejszych.

Po odczytaniu tego memoriału, rozpoczęła się
dyskusja.

Zabierali w niej głos pp.: Paruszewski, Z.
Szudrzyński, W. Hulewicz, Józef Mycielski, Wł.
Janta-Potczyński, Jul. Brzeski, Malczewski, wszy-
scy godząc się na zniesienie uchwały z dnia 25.
stycznia 1887 r., ustanawiającej kapitał zakładowy
na trzy miliony marek, wyrażili wszakże to głę-
bokie przekonanie, że Bank o kapitale zakładowym
milionowa marek, będzie mógł z korzyścią dla spo-
łeczństwa pracować, choć z małym białym zyskiem,
ale bez zaprzeczania go. Dalej przytoczając
trudności parcelowania, dodali przecież, że nie są
one tego rodzaju, aby ich pokonać nie było mo-
żliwe, a dowodem tego działalność dra Kalksteina,
oraz innych prywatnych przedsiębiorców: wskazy-
wali przykłady na to i wyrazili zdanie, że uważają
interes parcelacyjny za najgłówniejszy, jeśli nie je-
dyny działalność Banku. Z parcelacji może i po-
wstanie prowadzić Bank, czy to na swą rękę, czy
jako pośrednik, że zupełnie mylnie są zapatrywa-
nia, którzy pesymistycznie się zapatrują na parcelac-
ję, bo praktyka życia co innego stwierdza. Nie
oceni się kilkuset tysięcy morgów, to dobrze gdy
Bank uratuje choć kilka tysięcy morgów rocznie,
choć tysiąc — i to działanie bardzo pożyteczne.

Po dyskusji tej przyjęto wniosek rady nadzor-
czej zniesienia uchwały z dnia 25go stycznia
1887 r., postanawiającej kapitał zakładowy na 3
miliony marek; większość jednego głosu odrzu-
ciła propozycję, by kapitał zakładowy Banku ziem-
skiego wynosił jeden milion marek, rozłożony na
tysiąc akcji, po tysiącu marek, a uchwalono pod-
mieszenie kapitału zakładowego do miliona na
dwusobną ilość.

Wobec nowego rady nadzorczej uchwalono od-
być za trzy tygodnie.

Obecnie zatem chodzi o to, aby akcjonariusze,
którzy dotąd rozrebrali akcje na Bank ziemski i

kapitałem zakładowym trzechmilionowym, pozostawi
swe podpisy i deklaracje na Bank o 1 milio-
nie 200 tysięcy marek.

Święto narodowe.

Uroczystość dnia 14. lipca rozpoczęła się jak
zwykle od udekorowania posągu Strasburskiego
przez Alzacyków i ligę patriotyczną. Z kirem
okrytymi chorągiewkami na czele, z muzyką i z
wiedcami przyciągnęło około 2000 Alzacyków
na plac Zgody. Zwolennicy Boulanger'a znajdu-
jący się w tej grupie mieli na kapeluszu por-
tret jenerała, i nieśli trójkolorowy sztandar.
Alzacy gimnastykę wspieli się na posąg i wśród
dźwięków muzyki składali wieńce; publiczność,
przypatrując się temu aktowi, syłała hucne
oklaski. Jeszcze praca ta nie była skończona, gdy
Deroulé w swym długim zielonym surdencie
przybył na czele trzystu ligistów z partii Boulan-
gera. Towarzysze jego, w liczbie których znajdo-
wał się Laguerre, mieli czerwone goździki w bu-
tonierce. Przed nim postępowało trzysta dzie-
ci w alzakim narodowym stroju.

Grupa ta zatrzymała się w pewnym odda-
leniu i dopiero gdy Alzacycy uporali się z wień-
cami, postąpiła naprzód. Młodzi ludzie wołali:
Niech żyje Boulanger! niech żyje Deroulé! niech
żyje Laguerre! — na co im odpowiadano:
Niech żyje Rzeczpospolita! niech żyje Francja!
Ligisi po złożeniu wieńców cofnęli się, za nimi
biegli ulicznicy krzycząc: Vive Boulanger! a bas
Ferry! Większość publiczności zachowała się spo-
kojnie, albo się śmiała. Był to najślabszy punkt
programu uroczystości.

Nie bez demonstracji, w ogóle jednak zupeł-
nie spokojnie, odbył się przegląd wojsk w Long-
champ. Blisko o pół miliona ludności i 16.000 po-
wozów uczestniczyło w rewii. Dla merów z pro-
winicy były miejsca rezerwowane. Trybuna prze-
pełniona damami. W łóż dla dam siedziały pani
Carnot w towarzystwie pani Floquet, która ze
wszech stron gratulowano. O godzinie wpół do
trzeciej nadciągnęło wojsko. Floquet, Carnot i
Freycinet przybyli dopiero o godzinie trzeciej
witani bardzo przychylnie.

Z uderzeniem godziny trzeciej rozpoczął się
przebieg wojsk. Jenerał Saussier, podzwany
bardzo przychylnie ze strony trybun, został na-
stępnie wysłany, skoro się zbliżył do miejsca w
którym stali zwolennicy Boulanger'a. Defilada od-
była się w wymienionym porządku, i wywołała
bardzo dobre wrażenie, zwłaszcza pochód kawalerii.
Przy odjeździe akklamowano Carnota i Flo-
queta, przy kaskadzie spotkano ich wprawdzie z
okrzykami: Niech żyje Boulanger! Głosy te
przygłuszone jednak okrzykiem: Niech żyje
Rzeczpospolita!

Przed defiladą zaareztowano na placu Zgody
dwa indywidua, które rodowały afisz z portre-
tem Boulanger'a i z wezwaniem do patriotów, by
zgrupowali się wieczorem na placu Zgody. Roz-
pełnione afisz podobnej treści zdarła policja z
rogów ulic. Wiele osób wydających okrzyki na
cześć Boulanger'a, aresztowano.

Wieczorem odbył się bal w ratuszu. Cały
Paryż do późnej nocy był na nogach.

Dramat serbski.

Królowa Natalja została więc rozdzieloną z
swym synem. Pożegnanie w Wiesbaden miało
być istotnie rozczulające, a jeden z naczynych
świadków tak je opisuje: Gdy królowa zawiado-
mia swego syna, że na rozkaz władz niemieckich
ma być z nią rozłączony, młody książę rozplakał
się i oświadczył, że bez matki nie odjedzie. Zale-
dnie go uspokojono, przybył prezydent policji w
otoczeniu agentów i wykręcił do królowej: „Wasza
królewska Mość wie zapewne, że czas wyjazdu
księcia już nadszedł”. Królowa odrzekła, że musi
protestować przeciw nadchodzącemu jej prywatne-
mu salonu przez policję, zwłaszcza, iż oświadczyła, że
oporu stawiać nie myśli. Następnie odbyła się na-
stępująca wymiana słów: Prezydent policji: „Dziękuję
za wyższego rozkazu! Królowa: „Ależ
jeszcze dwie godziny czasu do odjazdu. Prez.
policji: „Ubolewam, ale muszę księcia odebrać
natychmiast. Król: „Wie odpowiadając go do
dworca. P. pol.: „Na to nie mogę pozwolić. Mam
najsurowszy rozkaz upraszać W. król. Mość, żeby
przez pięć godzin pozostała w tej wili. Królo-
wa: „Wiem w Pańskiej i agentów obecności mam
nawet żegnać syna. — Prezydent policji nie ma to
nie odpowiedział; młody książę, oburzony, tupając
nogą, zawołał: „Wstyd wam i hańba! Nigdy w
życiu nie stanę moją nogą na tej niegodniejszej
ziemi.” Potem z placem rzucił się w objęcia
matki i oboje w uścisku pozostali tak długo, po-
ki prezydent policji nie powtórzył ponownie, że
musi spełnić rozkaz...

Królowa pojechała następnie do Wiednia, kró-
lewicz do Belgradu. Podróż królowej wyglądała na
 eskortowanie więźnia, a nawet dworzec wiedeński
był ściśle policją osadzony. Ostrożność, niezrozumi-
ała istotnie, posunęła do tego stopnia, że na-
wet dziennikarzom nie pozwolono wejść na peron.
Dokoła dworca i na ulicach oczekiwały tłumy pu-
bliczności. Przy jednym z bocznych wejść oczeki-
wał powóz hotelowy, do którego wsiadła królowa
z księżną Morussi paną Bogiewicz, do drugiego
z księżną Ghika. Przed hotelem „Imperial”, który
służy za tymczasowe mieszkanie królowej, stały
również tłumy publiczności, które przyjęły królową
pełnem współczuciem milczeniem. Królowa zabawi
dni kilka w Wiedniu.

Tymczasem równocześnie dojeżdżał młody kró-
lewicz do Belgradu. Stolica, według doniesień tele-
graficznych, była przybrana straszną, a na peronie
zgromadzili się dostojnicy cywilni, wojskowi i
korpus dyplomatyczny. Książę wyglądał bardzo
błado, był widocznie przygnębiony i zgroźny.
Powitał jednak obecnych przyjaźnie, a nawet przez
dłuższy czas rozmawiał z posłem austriacko-wę-
gierskim Hengelmüllerem. Królewicz ubrany był
w mundur oficera piechoty i zaraz po wyjściu z
wagonu przeszedł przed frontem ustawionej kom-
panii honorowej. Powitanie syna z ojcem było
prawie obojętne, natomiast ludność witała powra-
cającego księcia, zapewne, że nie z sympatii dla
króla — z ostentacyjnym zapalem. Świadkowie tej
sceny opowiadają, że król przed przybyciem syna
był nad wyraz wzruszony; gdy pociąg przybył nie
czekał na otwarcie drzwi przez konduktora, pod-
biegł ku wagonowi. Powitanie to pierwsze odbyło
się na stacji Bieles na ziemi węgierskiej. Odtąd
już aż do Belgradu jechał król razem z
synem.

Do Tagbl. Szepsa donoszą, że królowa Na-

Skługi Eskulapa.

Wspomnienie z przeszłości Lwowa.

Polska w zamian za zaszczytny przydomek
przedmurza chrześcijaństwa, tak chętnie jej przy-
znawany w czasie, gdy stała u szczytu potęgi
i sławy, płaciła hojnie krwią swych synów w walce
z dzikiem Ordynim lub niewiernym Turczykiem.

Nie dość śnać było tej krwawej ofiarze, jaką
składała w ciągu kilku wieków w obronie cywilizacji
zachodu. Od wschodu groziła jej gorsza pla-
ga, straszniejsza od tatarskiej szarży lub krzywej
szabl polanie. Ona to niejednokrotnie wyludniała
miasta i miasteczka, wsie przeobrażała w pustynię.
Lud osiadły z trwogi odbiegał swe sadyby,
tłocząc się w świątyniach i w cudownych miej-
scach, błagając zmiłowania przed Bożym do-
pustem.

Najstarsi nasi kronikarze piszą o tej klęsce,
nawidzającej polskie ziemie od sąsiedów ze wschodu,
zwąc ją na przemiany: czarna śmierć, mor,
more, albo też lakonicznie: powietrze.

Stary nasz gród, jako miasto przewozowe i
składowe, utrzymywał bezustannie stosunki handlo-
we z Wokosą, Multanami i z Turcją, niejednokrotnie
wiele miał do czynienia z tym groźnym gościem —
zarazą.

Dlatego też przodkowie nasi bardzo rychło
pomysłili o środkach ochrony miasta pod wzglę-
dem zdrowotnym. Już z końcem XIV. wieku, sty-
szymy we Lwowie o szpitalach, którym początek
dali zapobiegliwi Niemcy, fundując (1377) szpital
św. Elżbiety, stojący na placu, przeważnym dziś
placem św. Ducha. W sto lat później powstał szpi-
tal św. Stanisława, dziś nie istniejący, podczas
gdy szpital Łazarza datuje się dopiero z początku
XVII. wieku.

Pomoc lekarską we Lwowie nieśli zrazu chi-
rurzy, o których pierwsze wzmianki znajduje-
my już w dobie powstawania szpitala św. Elżbie-
ty. Tworzyli oni później cech osobny, wyposażony
przywilejami i statutami, w których obronie chi-
rurgom niecierpliwie magistrat lwowski, zakazując chi-
rurgom niecierpliwie praktyki — a to pod gro-
źbą 200 dukatów (w r. 1612). Magistrowie chi-
rurgii, przestrzegali nadto sami swych praw nader

pilnie, czego dowodem ich głośny proces z lwow-
skim katem (w r. 1716), który musiał wykonywać
w wyrok „świętej sprawiedliwości” i wywoła-
nia z miasta guzów i śmieci (co leżało w po-
ręczonym mu zakresie działania), wziął się nie na
żarty do leczenia bydła i — ludzi. Spory chirurg-
gów z mistrzem szerokiego pola nie mało kłopotom
przysporzyły świątyniom ojcom naszego gród.

Pierwszym lekarzem we Lwowie osiadłym, był
niejaką Benedykt, o którym tyle tylko wiemy, że
wespół z innymi mieszczanami opłacał podatki w ro-
ku pańskim 1405. — Dopiero w pół wieku póź-
niej (1467) pomyślano o lekarzu miejskim (*pro
communi necessitate*), który zwał się doktor Zy-
gmunt i pobierał dziesięć kop groszy, tytułem
rocznego od gminy wynagrodzenia. W ciągu nie-
zbity długiego przeciągu czasu lekarze we Lwowie
zdołali sobie pozyskać szacunek do tego stopnia,
że począwszy od pierwszych dziesiątków lat wie-
ka szesnastego, widzimy długi szereg poważnych do-
ktorów medycyny, zasiadających w gronie rajców
naszego miasta. Niektórzy z nich nawet posiadli
najwyższe godności konsularne i awansowali swe
nazwiska na kartach dziejów Lwowa. Szereg tych
lekarzy-obywateli, rozpoczyna Stanisław Mozanius
(Mozanec), obrany rajcą w r. 1528. Był to pierw-
szy doktor w gronie lwowskich rajców. W połowie
tegoż wieku (w r. 1550) słyszemy znów o lekarzu
miejskim. Był nim cudzoziemiec, Hiszpan, (*egre-
gius Hispanus*), któremu dano pensję pięć złotych
na kwartał i wolną kwatery w domu nad wagą
miejską. Następce jego był Sebastian, medyk,
przybyły z Poznania; zaraz po przebydnie zapła-
cono mu groszy piętnaście. Prawdziwym wszakże
luminarzem, pierwszym na tem stanowisku, był
Paweł Niewampianus (w r. 1560), o którego dzie-
tach słynny Wojciech Ozko z najwyższem odeszwał
się uwielbieniem, twierdząc, iż kto chce siebie
i drugich leczyć, winien książkę doktora Pawła
umieć na pamięć. Płacono też hojnie takiemu le-
karzowi, gdyż pobierał od miasta 50 złotych rocz-
nego jurgielu. W roku 1584 znajdujemy go
w gronie konsularnym, do którego też powołano
niebawem (w r. 1590) Stanisława Dubowickiego,
doktora z Przemyśla.

Morowe powietrze, które zagładało do Lwowa
w roku 1547. i w roku 1573, powtórzyło się w

*) In opera Novicampiani, Carmen apologeticum
(Cracoviae 1576).

latach 1588. i 1594, zaś w roku 1599. srożyło się
z taką gwałtownością, iż według współczesnego
ruskiego łopisłu: „gdy ptak nad miastem leciał,
padał i zdychał”. Ta sama klęska dotknęła
Lwów w roku 1603 i odtąd przez lat dwadzieścia
z rzędu nie słyszano w mieście o epidemii. Za-
włoki ją ponownie w roku 1623. pewien karmie-
la, ojciec Duracy, przybyły z Krakowa. Niebawem
wybuchł mor w klasztorze, piętnastu księży pa-
dło ofiarą zarazy, która z całą gwałtownością po-
częła się srożyć w mieście i jego okolicach.
Ustał wszelki handel i przemysł, rzemieślnicy
zawarli warsztaty, kupcy opuścili swe sklepy. Za-
wieszono sądy, zerwano wszystkie związki spo-
łeczne. Zamożniejsza mieszczaństwo opuściło gro-
madnie gród zapowietrzony, część konsulów wy-
marła, reszta nie pełna świętych obowiązków w
ucieczce szukała ocalenia.

Na stanowisku straconem pozostał jeden
tylko konsul, który wśród trwogi i ogólnego
połochu potrafił śmierci śmiało zająrzeć w
oczy.

Tym bohaterem, gdyż bez wątpienia na to
zaszczytne miano zasłużył człowiek, któremu ty-
siak razy na dzień groziła śmierć straszna, wśród
mroków okropnych — był Marcin Kampian, lekarz.

I wytrwał na swem stanowisku szczęśliwie
do końca, ratując chorych, przestrzegając po-
rządku w nieszczęśliwym grodzie, chroniąc go
przed swawolą lotrzyków, dla których ta nieszcze-
śliwa doba była najlepszą sposobnością do łupiestw
i grabieży.

Ludzie marli jak muchy po drogach i uli-
cach, całe domy padały ofiarą zarazy, grabież
ledwo mogła dać radę z grabieżami trupów.
Przeszło dwadzieścia tysięcy ludzi wymarło
wówczas we Lwowie.

W tym to czasie powstał prawdopodobnie
barbarzyński zwyczaj ucinania głów zwłokom za-
powietrzonych, który przetrwał aż do czasów Sta-
nisława Augusta. Według świadectwa Ursyna,
(Niedzwiedzińskiego), profesora akademii Zamo-
jskiej, grabieżce grzebiące zapowietrzonych przy
kościel Łazieniska św. Krzyża (na gościniec Ja-
nowskim) wydobyli ciała pewnej wieśniaczki z
wioski Rzesny, tu pochowanej, ucięli jej głowę,
pocem napowrót zwłoki zakopali. Jakoż zaraza
przeszła się srożyć w tej dzielnicy miasta...

To poświęcenie okazane przez Kampiana w
tak ciężkiej chwili dla Lwowa, nie mogło pozo-

stać bez nagrody. Dzielny medyk osiągnął naj-
wyższe godności miejskie, a rodzina jego zali-
czała się w poczet pierwszych patrycjuszów lwow-
skich.

Działalność Marcina Kampiana na polu oby-
watelskim nie ograniczała się do jednego wy-
padku w r. 1623. Około obwarowania miasta po-
łożył on wielkie zasługi, uniemożliwiał zaś swe
imie budową ratuszowej wieży, która przetrwała
do roku 1826.

Rywalem i przeciwnikiem jego w gronie ojców
miasta był słynny Erazm Sykst, wywodzący się
z rodziny z dawną we Lwowie osiadłej, która no-
siła dawniej miano Mrzygłodów, lecz później ta-
kowie jako władczyce zarzuciła. Sykst świadczył
wiele pospółstw, był naczelnikiem demokracji,
podczas gdy Kampian był głową miejscowej plu-
tokracji. Zapasy staczone w arenie publicznego
życia przez obu tych potentatów opowiedziały się
na innem miejscu. Tu tylko wspomniemy, że Kam-
pian pokonany chwilowo przez swego antagonistę
zgaśł ze żmierzwinia i upokorzenia w r. 1629.
Sykst przeżył go o sześć lat (zmarł w r. 1635),
powołany pod koniec żywota na urząd profesora
do Zamojskiej akademii. Jako lekarz i pisarz zna-
nym był w całym kraju i utrzymywał stosunki
z uczonym światem za granicą. Z Symonidesem
łączyły go węzły ścisłej przyjaźni. Z dzieł medy-
cznych Syksta największym cieszył się rozgłosem:
Commentarius medicus (1627) i opis *Cieplicae
Ske* (1617).

Ulica założona na jego imię nosi po dziś
dziej miano Sykstuskiej.

Towarzyszem Kampiana i Syksta na ławie
konsularnej w r. 1627 był Paweł Jerzy Boim,
lekarz, który w r. 1610 ufundował stojącą pod
katedrą kaplicę Ogrojecową. O nim to prawe stare
podanie, że wysłany przez ojca na nauki do Bonn,
strawił tam lat kilka bez żadnego pożytku i za-
mierzając już rzucić studia, a wracać do kraju. Na-
gle, pewnej nocy, stał przed nim duch zmarłego
przed rokiem ojca i w surowych słowach wezwał go,
by jechał na nauki i po powrocie do kraju uczciwą radą
służył swym ziomkom. Skruszony młodzieniec usu-
dził zjawiska i wziął się do pracy, zrobiwszy po-
przednio *totum*, iż na pamięć tego wypadku wy-
stawił kaplicę Ogrojecową. Przyrzeczenia tego świecie
dotrzymał. Boim był, według Bayera, nadwornym
medykiem Zygmunta III. Równocześnie zasiadli
też z nim w gronie radzieckim lekarze: Dominik

Heppner i Marcin Korzeniowski. W spisie rajców
z lat następnych spotykamy nazwiska lekarzy:
Jana Habermanna (w r. 1634) i Marcina Ancew-
skiego (w r. 1639), zaś w r. 1640 powołany zo-
stał na ten zaszczy

talja wystosowała do ministra prezydenta Chrystiana następującą depezę: „We czwartek wieczorem dowiedziałam się od prezydenta policji w Wiesbaden, że syn mój ma być wydalonym (*expulsé*) z terytorjum niemieckiego i że asajutrz wydany zostanie jenerałowi Proticzowi. Następnie oświadczył mi prezydent policji, że ja, jako będąca powodem naruszenia dobrych stosunków między Niemcami a Serbią, zostanie również wydalona, ale dopiero w sześć godzin po wyjeździe mego syna. Piętnaście godzin byliśmy olozeni agentami, a to wszystko na pańskie żądanie. Żądam przeto, ażeby mi powiedziano, o co jestem obwiniona. Żądam tego, gdyż nie obawiam się prawdy ani ze względu na moje publiczne, ani prywatne życie.”

Z Belgradu donoszą do *Pol. Corr.*, że stan rzeczy uważa tam należy za utrwalony. Pogłoski o wrzaskom przesileniu gabinetowym mają pochodzą od zwolenników królowej, pewna jest jednak rzecz, że stanowisko obecnego gabinetu uważa należy za silne. Doniesienie to urzędowej korespondencji nie brzmi bardzo wiarygodnie: owszem wiele powodów przemawia raczej za tem, że głośna sprawa familijna stanie się ważnym czynnikiem w życiu politycznym Serbji na niekorzyść Milana.

Ś. p. Władysław Wierzbński

poseł pruski z okręgu gnieźnieńsko-mogilnicko-wągrowskiego, współredaktor *Dzienn. Pozn.*, o którego śmierci onegdaj donieśliśmy, brał udział jako 17 letni młodzieniec w zawieruchach r. 1848. Wychowany w tradycjach patriotycznych, z sercem pełnem miłości ojczyzny, zaciągał się do szeregów narodowych, będących pod wodzą ś. p. Edmunda Taczanowskiego, a składających się z samej prawie młodzieży uniwersyteckiej i gimnazjalnej. Oddział ten w dniu 27. kwietnia 1848 otoczył w Pogrzebie kilkutysięcznym wojskiem pułkownik Bonin i zabrał do niewoli. Wszystkich zaprowadzono do fortecy Kisztryna, gdzie kilka miesięcy ich trzymał. Był to pierwszy krwawy chrzest ś. p. Władysława w służbie dla ojczyzny. Uwolniony z Kisztryny, powrócił do Poznania i dalej kontynuował nauki, a po ukończeniu gimnazjum wstąpił do uniwersytetu berlińskiego na wydział prawny. Zdawszy egzamin państwowy, w Poznaniu rozpoczął praktykę sądową a jednocześnie obsługiwał wojskowość.

W r. 1863 mianowany przez rząd narodowy na zabór pruski komisarzem wojskowym, zajmował się na tem stanowisku gorliwie organizacją oddziałów powstańczych i zaopatrywaniem ich w broń aż do chwili, w której został aresztowany i do Berlina do więzienia oddawiony. Tam w Hausvogtei i Moabitie przesiedział rok cały.

Uwolniony powrócił do Poznania i oddał poświadczyć się wyłącznie pracom obywatelskim i sprawie publicznej. Zaraz też powołany został na sekretarza wydziału historycznego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, które to obowiązki przez lat kilka pełnił. W r. 1868 powołany został na posła z okręgu wyborczego śremsko-średnio-wrzesińskiego. W roku zaś 1871 wybrany został na posła z okręgu gnieźnieńsko-mogilnicko-wągrowieckiego i mandat poselski z tego okręgu po konie życia sprawował. Obok tego ś. p. Władysław od roku 1868 wybrany został na członka komitetu prowincjonalnego wyborczego, w którym przez długie lata jako sekretarz, a od lat dwóch jako prezes tegoż komitetu pracował. W lipcu 1871 roku wstąpił do składu redakcji *Dzienn. Pozn.* i należał do niej aż do chwili, póki go choroba nie zdołała na łożu boleści, to jest do dnia 14. czerwca b. r.

Na tych wszystkich stanowiskach ś. p. Władysław zajmował wybitne miejsce, a zajmował je, dzięki swym zdolnościom, pracy oraz jasnemu pogładowi na wszystkie sprawy i tej gorącej miłości ojczyzny, która była kierowniczką i przewodniczką całego jego życia. Jako poseł zdobył sobie w Kole jedno z wybitniejszych stanowisk. Zdanie jego wysoce tam było ceniłone, a powszechne uznanie i miłość kolegów otaczały go stale. Temu uznaniu i miłości dano głośne świadectwo, wybierając go w roku bieżącym na swego prezesa, ale wyboru tego ś. p. Władysław nie przyjął. W ciągu dwuletniego sprawowania mandatu poselskiego występował często na mównicy sejmowej i zabierał głos w obronie największych praw nasyich i interesów, a do najznakomitszych wystąpień jego w sejmie należy owo w roku 1876 przy obradach nad projektem o języku urzędowym. Obok przytoczenia praw przysługujących nam, a które pro-

jekt powyższy *niemniej!* przekreślał, wybuchnął taką siłą oburzenia, takim akcentem grozy a serdeczną nutą patriotyczną, że głos jego wywołał nie tylko w całej Polsce, ale nawet w izbie deputowanych wielkie wrażenie. Mówił zawsze jasno, odważnie a z siłą — znać było w każdym słowie, że to, co mówił, czuł serdecznie i że nosił w duszy swej krzywdę całego narodu. Ubytek też jego w Kole polskiem jest stratą niepowetowaną dla całego naszego społeczeństwa.

Tego to tak bardzo pożytecznego dla społeczeństwa człowieka, zabrała śmierć zbyt wcześnie. Przed kilku miesiącami był to jeszcze człowiek w pełni siły męskiej, prawie młodzieńczej, o pięknej, wynioślej i szlachetnej postawie, jasnym i pogodnym spojrzeniu, miłym i serdecznym obejściem. Był to jeden z nie wielu u nas, którzy nieprzysiężni nie posiadali prawie wcale, a który przeciwstawiał z kilkoma innymi, był osi, około której obracało się prawie całe społeczne i publiczne życie księstwa. Spokój jego duszy!

Program V. zjazdu lekarzy i przyrodników.

We wtorek 17. lipca. Północne zebranie towarzyskie, celem wzajemnego poznania się, w lokalnościach Kasyna miejskiego (ul. Akademicka 13) o godzinie wpół do 9. wieczór.

We środę 18. lipca, godz. 10. przed południem. Otwarcie zjazdu w wielkiej sali ratuszowej (Rynek), toaleta galowa. Prezydent miasta Mochacki powita uczestników imieniem miasta. Prof. dr. Czyżewicz imieniem wydziału gospodarczego. Wybór prezesów. Odczyt hr. Włodz. Dzieduszycki i dra Rellgo z Kamienia Podolskiego. Po zakończeniu ceremonii otwarcia, zwiedzenie obrazu Matejki „Kościuszko pod Racławicami” (ulica Akademicka hotel Żorża).

Po południu zwiedzenie wystawy zjazdu (szkoła realna ul. Kamienna). Około godz. 5. na dany znak dzwoniem zbiorą się wszyscy uczestnicy w dziedzińcu tejże szkoły realnej i udadzą się do zwiedzenia muzeum Dzieduszyckich (ul. Teatralna 18). Wieczorem koncert w ogrodzie Miejskim, w razie niepogody zebranie w salach Koła literackiego (gmach teatralny).

Czwartek 19. lipca o godz. 9. rano posiedzenia sekcyjne w gimnazjum Franciszka Józefa, ul. Bato-rego. Po posiedzeniu, zwiedzenie muzeum Ossolińskich (Ossolińskich 9). Zebranie w dziedzińcu gimnazjum godz. 12. Po południu o godz. 4. posiedzenia sekcyjne. Wieczorem recepcja, dana przez reprezentację miasta Lwowa w wielkiej sali ratuszowej (toaleta galowa).

Piątek 20. lipca, o godz. 9. rano posiedzenia sekcyjne. Po południu wycieczka do zdrojowiska Lubień. Bar. Brunicki, właściciel zdrojów, ogłasza wszystkim uczestnikom zjazdu, dowozi ich i odwozi do stacji kolejowej Gródek. Panie biorą udział (toaleta spacerowa). Wyjazd ze Lwowa osobnym pociągami spacerowym o godz. wpół do 3. z dworca Karola Ludwika (stacja kolei konnej, jazda z miasta pół godziny). Przyjazd do Gródka 3.48. Tu czekają podwozy. Przyjazd do Lubienia 5. Powrót do Lubienia 10. Wyjazd z Gródka 11.20. Przyjazd do Lwowa 12.17 w nocy.

Sobota 21. lipca o godz. 10. rano drugie walne zgromadzenie. Odczyt dra Z. Króczyńskiego. Obiór miejsca przyszłego zjazdu i tegoż wydziału gospodarczego. Przemowa prof. dra Radzińskiego imieniem wydziału gospodarczego. J. godz. 8 rano zwiedzenie szpitalu głównego i Sw. Zofji (Lyczaków i Głowińskiego) punkt zborny taboru, o godz. 9. szpital wojskowy, szkoły weterynaryj (ul. Kochanowskiego 38) i szkoły leśnej (punkt zborny gimnazjum Franciszka Józefa). Po walnym zgromadzeniu zwiedzenie muzeum przemysłowego w gmachu ratuszowym. Po południu o godz. 4. zwiedzenie gmachu sejmowego wraz z obrazem Matejki „Unia”, poczem gmachu politechniki. Punkt zborny: ogród Miejski przed gmachem sejmowym. Wieczór o godz. 8 recepcja dana przez wydział gospodarczy w sali „Sokoła” (ul. Zimorowicza) toaleta galowa.

Niedziela 22. lipca. Wycieczka: Ławocze Beskid. Zebranie 4.30 rano, dworzec główny Karola Ludwika, wyjazd 5. rano. Przybycie do Ławocznego 11.18 rano. do Beskidu 12.9 w południe. Odjazd z Ławocznego 6.23 wieczór. Przyjazd Strzy 9.30 wieczór (uczestnicy wycieczki Iwoniec-Wietrzna pozostają w Strzy). Lwów 1.15 w nocy. Koszta: I. klasa 11 złr. 50 cnt., II. klasa 8 złr. 60 cnt., III. klasa 6 złr. 80 cnt. Osobna legitymacja kolei państw. III.

Sobota Rungurska i na Czarnohór. Zebranie jak wyżej. Wyjazd ze Lwowa do Kołomyi 9. rano.

Z Kołomyi o 2.30 osobnym pociągami do Słobody, przyjazd tamże o 4.30, odjazd ze Słobody do Kołomyi o 6. wieczór, z Kołomyi do Lwowa o 9. w., przyjazd do Lwowa 23. lipca rano. Do Czarnohory wyjazd z Kołomyi 23. lipca o godzinie 6. rano podwozami. Powrót do Kołomyi 27. lipca. Koszta tylko do Słobody II. klasą 19 złr. 22 cnt. III. klasą 13 złr. 76 cnt. i własne utrzymanie. Do Czarnohory nadto 28 złr. włącznie z całem utrzymaniem i podwozami.

Iwoniec-Wietrzna. Odjazd ze Lwowa dworcem jak wyżej 7.50 wieczór 22. lipca. Iwoniec 5.22 rano 23. lipca. Iwoniec zdroj 6.22 rano. Wyjazd do Wietrznej (największe kopalnie nafty) 5. po południu podwozami. Powrót do Iwonica o 8. wieczór, do stacji Iwoniec 9. Odjazd do Lwowa 9.19 wieczór. Przyjazd do Lwowa 8.16 rano. Koszta: I. klasa 17 złr., II. kl. 13 złr. 40 cnt., III. kl. 8 złr. 60 cnt. Całe ugośczenie i podwozy przyjmuje zakład zdrojowy (własność hr. Żalskiego), który obchodzi jubileusz 50-letniego wzniesienia zdrojowiska. Powrót wprost do Krakowa lub którejkolwiek zdrojowiska galicyjskiego, gdyż Iwoniec leży w $\frac{2}{3}$ części drogi między Lwowem a Krakowem, bliżej ostatniego. Liczba uczestników ograniczona, toaleta balowa zabrać należy. Legitymacje kolei państwowej II. Wycieczkę złączyć można z Ławocznem Beskid, co obniża do połowy cenę tejże i Truskawca, która to ostatnia przychodzi bez kosztów.

Truskawiec. Wyjazd ze Lwowa dworcem jak wyżej 10.15 rano 22. lipca. Przyjazd Drohobycz 1.52 w południe. Truskawiec podwozami 3. Odjazd z Truskawca o 9. w., z Drohobycza do Iwonica o 11.02, do Lwowa o 3. rano. Przyjazd do Lwowa o 8.06 rano 23. lipca. Legitymacja kolei państwowej II.

KRONIKA.

Wiadomości osobiste. Minister Ziemiałkowski przybył d. 16. bm. do Krakowa, zżąd uad się do Dembowca, gdzie zabawi do końca sierpnia.

Nekrologia. Antoni Włodarczyk, adjunkt sądowy w Krakowie, zmarł w Podgórzu d. 13. bm., przeżywszy lat 42.

Kalendarz. Wtorek (17.): Aleksa — Dzień kraj. Wschód słońca o godz. 4. min. 12, zachód o godz. 8.

Kalend. myśliwski. W lipcu wolno polować na jelenie, kozły (rogacze) i ptactwo wodne i lotne w ogólności.

Z życia towarzyskiego. Onegdaj odbył się w Krakowie w kościele OO. Karmelitów ślub p. Marcina Konopki, urzędnika pocztowego, z panną Olimpią Zacharyasz, córką dyrektora szkoły z Jasła.

Dary. Dyrekcja galic. zakładu ciemnych we Lwowie składa niniejszem winne podziękowanie p. Walerjanowi Czajkowskiemu, właścicielowi dóbr Swirza, za udzielenie dla tegoż zakładu jednorazowy dar w kwocie 100 złr., jakoteż świąt. magistratowi król. stoł. miasta Krakowa za doręczoną subwencję w kwocie 100 złr.

Ankieta. W sprawie ułożenia zasad co do projektu zniesienia prawa propinacji zbierze się dziś rano o godz. 11. w namiestnictwie.

Mianowania. Wydział krajowy zamianował asystenta konceptowego Bronisława Schworma adjunktem konceptowym extra statum; konceptem Marcelega Białobrzkiego i aplikanta konceptowego Henryka Sawczyńskiego asystentami konceptowymi extra statum; w końcu Zdzisława Nanowskiego aplikantem konceptowym.

Oznaczenia. Cesarz nadał tytuł rady cesarskiej, lwowskiemu zarządcy urzędu loteryjnego Józefowi Siłce, z powodu przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku, w uznaniu jego długoletniej i pożytecznej działalności służbowej.

Stypendja fundacji Zebrowskiego po 210 złr. rocznie na przedstawienie namiestnictwa nadała pani Zuzanna z Zebrowskich Skrzyńska, właścicielka dóbr Żurawna: Stefanowi Kazimierzowi dwójce im. Kruczkowskiemu, synowi oficjalisty prywatnego; Stanisławowi Szamocie również synowi prywatnego oficjalisty, wreszcie osierociałemu po niezamężnym ojcu Józefowi Anielmowi Rafałowi trójce im. Niesiołowskiemu, uczniom II. I względnie III roku praw na wszech-nicy lwowskiej.

Temperatura. Barometr poszedł w górę. Średnia temperatura była + 13.1°C., najwyższa + 17.0°C., najniższa + 8.8°C.

Na dziś zapowiada stacja spostrzeżeń Szkoły politechnicznej: Wiatr o niepewnym kierunku, temperatura się podnosi, stan nieba zmieni, wilgoc powietrza się zmniejsza, opad co najwyżej nieznaczny.

25-letnia rocznica kapłaństwa. Z Belza pisał nam pod dnem 11. bm.: Ks. Leon Kałkowski, długoletni wikary, a obecny administrator parafji naszej, obchodził dziś 25-letnią rocznicę święceń kapłańskich, a wszystkie warstwy ludności wzięły w uroczystości tej serdeczny udział.

Jako jedna z pierwszych ofiar pruskich ustaw majowych, przybył ks. Kałkowski przed 14 laty do Belza i zjednał sobie wkrótce i serce parafian i wielkie zaufanie zgaśłego niedawno proboszcza. Pracując przez tyle lat jako wikary, potrafił oprócz gorliwego spełniania obowiązków kapłańskich, zbliżyć się do ludu, który też szczególniejszą otacza go czcią.

Po odprawionej maszy jubileuszowej, udało się duchowieństwu, rada gminy, grono nauczycielskie i mnóstwo osób prywatnych, ażeby jubilatowi złożyć swe życzenia. Burmistrz p. Mitkowski po przemówieniu, nacechowanem polską serdecznością, wręczył imieniem rady piękny podarek, a rozrzucony jubilat uścisnął wszystkich. Wieczorem odbył się na cześć zacnego kapłana korowód z pochodniami, urządzony przez straż ognia ochotniczą, którym dowodził naczelnik p. Gross. (S.)

Popis wychowanków zakładu sierót miejskich odbył się d. 14. bm. i wypadł pod każdym względem zadawalająco. Do szkoły im. Elżbiety uczęszczało b. r. z zakładu sierót 146 dzieci obojga płci. Chłopców zostających pod kierownictwem pp. nauczycieli Zeńczuka Wincentego i Zawirskiego Adama, okazali bardzo dobre rezultaty, gdyż z 85 obchópców, uczęszczających do szkoły, zaledwie sześciu nie uczyniło zadość wymaganiom szkolnym, reszta otrzymała bądź to nagrody pilności, bądź stopień dojrza. Komitet wyraził przez swoje uznanie tym panom nauczycielom za ich staranną pracę.

Po egzaminie szkolnym odbył się popis chłopców z ówczesnej gimnastyki, których udziałem dochodzący nauczyciel p. Haraszkiewicz a które wypadły pod każdym względem zadawalająco.

Do ruskiego gimnazjum we Lwowie uczęszczało w br. 403 uczni, z których 140 było synami księży gr. kat. 72 włościan, 71 rękodzielników, 42 nauczycieli szkół ludowych, 33 urzędników, 22 sług i 1 właściciela dóbr itd. Dobry postęp wykazała zaledwie większa połowa, bo 263 uczni.

Piękną uroczystość obchodzili w ubiegły czwartek artyści lwowskiej operetki w Krakowie, starając

się według sił swoich uczcić zasługi swego kapelmistrza, pana Henryka Jareckiego, z okazji jego imienin.

Cały personal zebrał się na scenie na próbie jednej z wystawień się mających sztuk, p. Jarecki zajął swe miejsce i — jak zwykle — dał znak orkiestrze, aby zaczęła uwerturę. Tym razem jednak orkiestra, działając w porozumieniu z artystami, nie usłuchała swego kapelmistrza, ale zagrała tusz; pan Jarecki zmieszany sił i dopiero, spostrzegłszy na scenie cały personal teatralny, który tymczasem ustawił się w półkole, zrozumiał owoce.

Wówczas reżyser p. Skalski wystąpił naprzód i powitał czcigodnego solenizanta krótką przemową, poczem artystki podały p. Jareckiemu w imieniu całego personalu piękny serwis do herbaty, a jeden z artystów wygłosił następujący wiersz okolicznościowy:

Kto nam na scenie panem życia i śmierci?
Kto czuwa, żeby dobrze spać na cztery świerci?
Kto strzeże, żeby nie zawiódł nigdy takt zdradziecki?
(*Cały personal odpowiada*): Henryk Jarecki!

Kto uczy jak najlepiej brać tryle, rulady?
Kto nam w besach i fisach swej udziela rady?
Bez względu, czy tekst polski, włoski lub niemiecki (?)
Henryk Jarecki!

Kto chce, by umieć rolę i kto chwali za to?
Kto patrzy, żeby z *presto* nie wpaść w *moderato*?
Kto zgromi, gdy zanadto wyprawiamy hecki?
Henryk Jarecki!

Ze więc z nami złą dół i dobrą podziela,
Pracując czy dzień zwykły, święto czy niedziela,
Niech żyje, choć mi rymu zabrakło na *ecchi*,
Henryk Jarecki!

Nieznanego mężczyzny, zmarłego onegdaj po odstawieniu go w stanie nieprzytomnym do szpitala, poznali krewni nieboszczyka jako Adama Gawłowskiego, praktykanta na dozorcę kolejowego, w Itzkanach stacjonowanego, który, zasłabłszy, wracał dla poratowania swego zdrowia do swej matki, do Rudy Kochawiejskiej.

Brutalstwo. Wóznica miejski Stanisław Mróz, jadąc koło rzeźni. miejskiej, zetknął się na drodze z koniem, którego prowadził 14-letni chłopak. Bez żadnego powodu Mróz uderzył konia biczem po głowie, wskutek czego biedne zwierzę upadło przy cofaniu się do fosy i złażmo obie nogi, tak, że musiał je zabrać rakarz.

Smutny wypadek. Z Jezierni donoszą nam, że dnia 13. bm. w kamieniołomie rządowym, w którym przedsiębiorca izraelita jako dostawca kamienia na góśnienie rządowy kamień wydobywa, usunęła się część ziemi, zabijając dwóch ludzi zatrudnionych przy kamieniołomie. Przyczyną tego jest niedbalstwo, gdyż żadnych środków ostrożności przy wydobywaniu kamienia nie zachowano. Przedsiębiorca będąc zarazem zastępcą naczelnika gminy, nie potrzebował troszczyć się o ostrożność! Sądząmy atoli, że sąd zbada tę rzecz należycie i winnego surowo ukarze.

Zniknięcie posytki pieniędzy na kolei północnej. Dnia 14. bm. przy wysyłaniu miesiecznych pensyj urzędników, zgineła wielka ilość posytek pieniężnych, wysłanych do pojedynczych stacji. Między temi znajdowało się 5 pakietów przeznaczonych dla Krakowa i Cieszyńska, a zawierających 12.650 złr. 11 ct. Posytki te zdaje się zginęły w drodze. Dochodzenie wdrożono.

Wojna ptaków. Prefekt Tyrnowy doniósł rządowi w Sofji o szczególniej wojnie ptaków, jaka się odbyła w ubiegłym tygodniu w obłokach po nad Tyrnową. Wczasy raniem już dostrzeżono nadejścia, że w wschodni orły w liczbie około 200, które, kracząc przeraźliwie, krążyły po nad szczytami gór Jantra. Tłum ludzi przypatrywał się temu widowisku, a wrzósł on bardziej jeszcze, gdy w kilka godzin później z północno-wschodniej strony nadciągnęło ze 300 bocianów i skierowało się wprost ku orłom. Przez chwilę zdawało się, że orły i bociany nieruchomie zawieszono badając swoje stanowiska i siły swoje, aż nagle z ogłuszącym krakaniem i kłopotem rzuciły się ku sobie i rozpoczęły się straszliwy bój. Ceraż spadł na ziemię śmiertelnie ugodzony bocian lub orzeł i dopiero po godzinnej walce, gdy szeregi skrzydlatych bojowników znacznie się przerzedziły, zabrali się oni do odwrotu w dwóch przeciwnych kierunkach. Około 200 ptaków legło na placu boju, a rząd polecił prefektowi, aby przeszkutano góry i podano dokładnie cyfrę poległych orłów i bocianów, pragnie bowiem wiedzieć, która strona odniosła zwycięstwo.

Wzruszająca sprawa. Niezwykłą sprawę rozstrzygnął w d. 3. bm. sąd przysięgłych w Pradze. Chodziło mianowicie o istną tragedję miłosną. W Neuhoft, w okolicach Lana (Czechy), dwie rodziny: Kulhanek i Herink, zamieszkiwały jeden wspólny domek. W podobnych warunkach 24-letni syn Kulhaneków Jan i posagowo piękna córka Herinków Katarzyna pokochali się oczywiście. Skutki owej miłości wkrótce wyszły na jaw i matka jejła robić dziewczynę wyrazu, przyczem zapowiedziała, iż małżeństwo jej z kochankiem nigdy nie przyjdzie do skutku. Rozpacz dziewczyny nie miała granic, a widząc, iż oporu matki nie przełamie, namówiła kochanka, aby sobie wspólnie odebrali życie. Pewnego dnia w kwietniu r. b. młoda para udała się do pobliskiej miejscowości Kacitz, gdzie spędziła noc na łańcach. Z Kacitz pojechali oboje do Pregi; tu za 25 złr. 80 cnt. Kulhanek nabył pistolet o dwóch łafach. Teraz para zakochanych poszła się z powrotem w swoje strony. Po drodze jednak zatrzymali się w lesie, należącym do Zerowitza, w którym napisali listy pożegnalne do rodziców, prosząc o przystojny pogrzeb. Około godz. 6. wieczorem znaleźli się znowu w pobliżu Neuhoft. Kulhanek nabił pistolet śrutem i na żądanie dziewczyny, strzelił do niej. Spaliło jednak na panewce, drugim zaś strzałem zranił ją tylko lokko. „Strzelał raz jeszcze — rzekła dziewczyna — zaledwie mnie drażnę”. Tym razem Kulhanek zranił kochankę ciężko. Niesześciśliwa zażyła z kolei, aby gdy inaczey zginąć nie może, powiesić ją. Usłużny kochanek i tak przysługi nie odmówił, zdjął dziewczynę chustką z głowy, okrył dokoła szyi i końce przywiązał do gałęzi stojącego opodal drzewa. Ofiara obunęła się wtedy na kolana i nareszcie pożądaną śmierć znalazła. Kulhanek jednak na widok trupa kochanki stracił odwagę i zamiast odebrać sobie życie, oddał się w ręce sprawiedliwości. Przysięgłym przedstawiono dwa pytania: 1. czy Kulhanek winien był morderstwa i 2. czy przewinił przeciw bezpieczeństwu życia cudzego, dopomagając do powieszenia się kochanki. Na pytanie pierwsze przysięgli odpowiedzieli przecząco, twierdząc jednak na drugie, skutkiem czego Kulhanek skazany został na 6 miesięcy ciężkiego więzienia.

Na cześć prof. dr. Euzebjusza Czarkawskiego tegorocznego rektora uniwersytetu odbył się w sobotę w wielkiej sali hotelu Europejskiego świętny bankiet, przy udziale blisko trzydziestu profesorów wszystkich trzech wydziałów, szczególniej prawniczego i filozoficznego. Główny toast na cześć Je-

go Magnificencji, wnosił w imieniu całego uniwersytetu, przeszłorooczny rektor, dr. Pięta, podnosząc w wymownych słowach wieloletnie a niespożyte zasługi czcigodnego jubilata na wszystkich polach życia publicznego, w szczególności zaś dla naszego uniwersytetu, dla którego potójny rektorat meża tej wiedzy i powagi co profesor Czarkawski, był potężną dźwignią tak na wewnątrz jak na zewnątrz. Po tej mowie o nastroju surowym, uroczystym a której towarzyszyły żywe oznaki zadowolenia obecných, zabrał głos Jego Magnificencja, dziękując za ten hołd publiczny dla jego pracy, zastrzegając się, że w tem co czyni dla dobra publicznego nie widzi swej zasługi ale spełnienie obywatelskiego obowiązku; wreszcie zwracając uwagę z naciskiem, że zadanie uniwersytetu lwowskiego jest netylko naukowe, lecz zarazem i to może więcej niż gdzieindziej, społeczne i że w tym duchu i w tych kierunkach rozpoczęte dzieło winno być dalej prowadzone.

W dalszym ciągu podnoszono jeszcze liczne toasty, z których wszakże, oprócz dwóch, za zdrowie prof. dr. Pięta, obranego na rok przyszły po raz drugi rektorem i za zdrowie młodzieży, wszystkie inne onosiły się do osoby jubilata albo — dzięki tej okazji — do spraw dobra publicznego.

Prof. dr. Stanecki przypomniał, że przed 30 laty, mając swój los i był cały zagrożony, znalazł opiekę i sprawiedliwość n czcigodnego jubilata, podówczas jenerałnego inspektora i ocalał. A podobnie jak on ocalało wielu, dzięki tej samej opiece i sprawiedliwości.

Ks. dr. Emilian Ogonowski, profesor ruskiego języka i ruskiej literatury w treświem przemówieniu, po rusku, opowiedział, że jeżeli się oddaje studjum prawdziwego rodzinnego ruskiego języka i jeśli ten kierunek został jedynie przyjęty w pracach istotnie naukowych z dziedzin ruskiej filologii — wbrew wiadomym usilowaniom kierunku całkiem innego — to jest to dziełem czcigodnego Jubilata, gdyż od niego to właściwie można w ciwim czasie odnośne wskazówki otrzymać. *Mnologia bita*, jakie się po tem przemówieniu rozległo, tndziej dalszy przebieg biesiad, podały szanownemu mówcy jeszcze raz kieliszek do ręki i tym razem za pomyślność zgody między braćmi jednego szerepu zamieszkującymi tę ziemię. Jak szczerze i serdecznie był ten toast przyjęty, zbytecznie chyba mówić. A całkiem tak samo wypadły dwa toasty prof. dra Szaraniewicza; pijąc za zdrowie braterstwa między dziećmi Polski i Rusi, dodał nadto, że wystawa ruskiej sztuki, którą właśnie urządzają, okazała dowodnie, jak wielkiem kłamstwem są twierdzenia, rozwiewane postępnie z pewnych sfer, jakoby królówie polscy stawiali kiedykolwiek przeszkody rozwojowi oświaty i cywilizacji Rusi.

Przemówienia prof. dra Emiliana Ogonowskiego i prof. dra Szaraniewicza wywoływały za każdym niemal słowem oznaki najszerzszego uznania i radości, i to było najwymowniejście na nie odpowiedzią ze strony uczestników polskich. Niemniej jednak prof. dr. Leon Biłiński chciał tę szczerą i serdeczną odpowiedź zadokumentować i zabrawszy głos stwierdził wyraźnie, jakim sercem przyjmują Polacy takie uczucia.

Toast prof. Biłińskiego za pomyślność i trwałość tych uczuć, jak również na cześć zobopólnej świętej zgody, spowodował netylko burzę oklasków, ale nadto jakiś wyższy, wzniosły nastrój, pod którego wrażeniem wszyscy pozostali do końca.

Festyn z przeszkodami. Chociaż niebios miały onegdaj zasepiłone obłocze, a nawet kilka razy przoryły — weterani wojskowi zapomocą strażów młodzieżowych zapowiedzieli odbycie się festynu na łanem Kiskeli. Weterani wojskowi i niewojskowi stawali się w komplecie z żonami, córkami itd., a zabawa była ohocho. Dwis muzyki grały na przemian, tańczono zawzięcie ale ciegłe na tempo polki; balon, nim się zniósł w powietrze, spłonął, grano wreszcie na loterii fantowej, chęć wygrać barana żywego — jedyną punktem kulminacyjnym zabawy była przejadka po stawie na dziurawych czołach. Nagle rozległa się rozpaczliwy okrzyk „ratujcie! Publicznosc pędzi na brzeg stawu. Na środku widać dwa wyrwone czołna, a na około nich 7 zamoczonych głów ludzkich. Trzej wylegantowani „faceci” spieszą z pomocą, ale i tych spotyka smutny los — gdyż czołno się wyrwaca a nasi dzielni bohaterowie wraz z łaskami, cylindrami i lakierkami, dostają się na dno stawu... Krzyk przypatrującej się publiczności staje się rozpaczliwym, kobiety płaczą a niektóre już mledją lub dostają spazmów. „Gdzie fotograf!” woła o niebieskim oku blondynka. — „mój fryzjer — narzeczony się utopi!”, zawodzi smutka brunetka... Wreszcie zjawiają się na czołach komisarz policji wraz z policjantem w pełnym rynsztunku i dwaj pływacy w stroju Adama.

Im też wreszcie udaje się wydobyć z wody dwie kobiety — mężczyźni bowiem sami zdołali wydobyć się z bagna, zwanego stawem. Na ten jednak nie koniec. Styciać znowu wodną „dziecko się utopiło”. Poszukiwania trwają dalej — nadaremnie, gdyż owo panie, szczególnie uatowane, jak się okazało, dziecka nie miały.

Wszystko wraca do porządku, osoby które użyły beżpłatnej kupieli, wracają dorożkami do domu, a jakiś domorosły protektorek produkuje się z ogniami sztucznymi i festyn dobiega szczęśliwie końca.

Restaurator zaciera ręce, interes poszedł doskonale. Goście wypili sporą ilość piwa, przypominając smakiem deszczówkę, inni zjedli stare masło, a nawet szara mieszanina nazwana kawą, miała licznych konsumetów. Owym szczęśliwym restauratorem jest niejaki p. Fleischohmann. Dotychczas nie cierpi on jeszcze na katar żołądkowy...

Strejk piekarzy skończył się wreszcie i przewidziana cześć czeładzi powródziła już do roboty. Nietety, nie wszyscy strejkujący otrzymali robotę, gdyż kilku majstrów w czasie trwania strejku sprowadziło robotników z prowincji, których oczywiście nie mogą teraz oddać. Uwieczonych przez policję czeładników oddawiono do sądu karnego i wdrożono przeciw nim śledztwo o zbrodniczy gwałt publiczny.

Krwawa bójka miała miejsce onegdaj na placu Krakowskim, gdzie Ludwik Bahich pobił w tak okropny sposób Michała Misiewiczą, iż ciężko poranionego musiano odwieźć do głównego szpitala.

Walne zgromadzenie towarzyszy cukrowniczych odbyło się onegdaj o godz. 3. po południu pod przewodnictwem p. Tomasza Leganowicza. Po udzieleniu absolutorjum przełożeniem kasy chorych z rachunków za czas od 1. stycznia r. 1887 do 11. lipca 1888 wyrażono serdeczne podziękowanie p. Michałowi Monnema za pomyślny rozwój kasy chorych, której stan przedstawia w dochodach 464 złr. 24 ct., zaś w rozchodach 39 złr. 58 ct. Pozostałość w kwocie 364 złr. 60 ct. ulokowano w galkasie oszczędności. W końcu dokonano wyboru uzupełniającego do wydziału.

Znaczną kradzież popełniono onegdaj rano na szkółce Bartłomieja Jaworskiego, któremu niewyśledzony sprawca skradł z pomieszczenia przy ul. Kamińskiego 1. 1 tomatie kosztowności. Kradzież popełniono w chwili, gdy Jaworski wyszedł na kilka chwil z pokoju, pozostawiając drzwi niezamknięte.

po 17 centa od wyrazu.

Z Drukarni „Dziennika Polskiego“, pod zarządem J a n a M i t t i g a.